

Bilag C.1

Dato 02-10-2026

Sagsbehandler Pernille Poulsen

raastoffer@ru.rm.dk

Tel. +45 24786506

Sagsnr. 1-50-71-20-24

Side 1

Vurdering efter habitatbekendtgørelsen i forbindelse med ansøgning om råstofindvinding på matr.nr. 1ap Fonnesbæk Gde., Ikast i Ikast-Brande Kommune

A. Lovgrundlag

A.1 Natura 2000

Før Region Midtjylland giver tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens¹ § 7, skal regionen i henhold til § 6, stk. 1 i habitatbekendtgørelsen² vurdere om det ansøgte, i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Denne vurdering kaldes derfor en Natura 2000-væsentlighedsvurdering.

Vurderingen af om en plan eller et projekt påvirker et Natura 2000-område væsentligt er baseret på, om projektet kan påvirke de karakteristika og miljømæssige forhold, der kendetegner det konkrete Natura 2000-område, herunder særligt de konkret fastsatte bevaringsmålsætninger for de arter og naturtyper, der er på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan udelukkes, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1230 af 20/11/2024 af lov om råstoffer med senere ændringer.

² Bekendtgørelse nr. 1098 af 21/08/2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

Væsentlighedsvurderingen og, hvis påkrævet, konsekvensvurderingen skal fremgå af myndighedens afgørelse, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Region Midtjyllands Natura 2000-væsentlighedsvurdering for det ansøgte råstofindvindingsprojekt fremgår af afsnit B.

A.2 Bilag IV

Tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens § 7, stk. 1 er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 3, nr. 1 og derved forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 10. Før Region Midtjylland giver tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, skal regionen således vurdere, om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområder, jf. habitatbekendtgørelsen § 10.

Et yngle- eller rasteområde forstås som en samling af lokaliteter, hvor en bestand af en art yngler eller raster, og ikke som hver enkelt lokalitet eller forekomst, medmindre der ikke er økologisk sammenhæng med andre lokaliteter eller forekomster. Ofte vil de enkelte lokaliteter, i et sådant "netværk" af lokaliteter, indbyrdes supplere hinanden i at opretholde bestanden. Betydningen af de enkelte lokaliteter i netværket kan afhænge af bestandens tæthed og spredningsmuligheder.

Ved vurderingen af om et yngle- eller rasteområde beskadiges eller ødelægges, er det afgørende, om den økologiske funktionalitet kan opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Vurdering af, hvorvidt en bilag IV-art vil blive påvirket af et givent projekt, forudsætter blandt andet kendskab til arternes konkrete forekomst og udbredelse i det berørte område, spredningsmuligheder og økologiske sammenhænge.

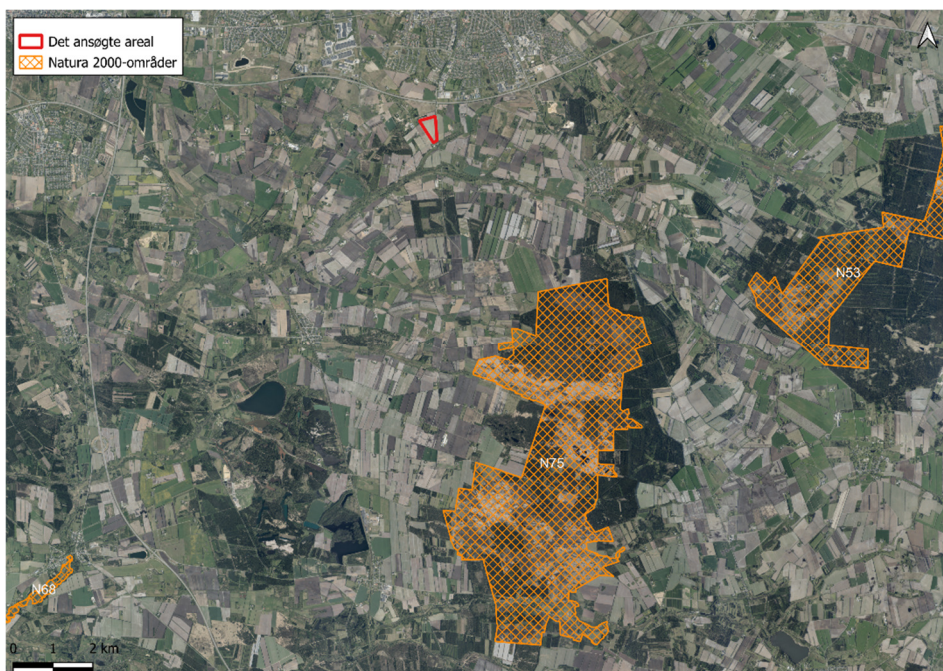
Artsfredningsbekendtgørelsens³ § 10 stk. 1, nr. 1 indeholder ydermere et generelt forbud mod alle former for forsætlig indfangning eller drab af bilag IV-arter.

Region Midtjyllands konkrete vurdering af bilag IV-arter for det ansøgte råstofindvindingsprojekt fremgår af afsnit C.

³ Bekendtgørelse nr. 521 af 25/03/2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt.

B. Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Nærmeste Natura 2000-område er N75 Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage bestående af habitatområde H64. Natura 2000-området er beliggende ca. 4,5 km sydøst for det ansøgte areal.

Figur 1. Nærmeste Natura 2000-områder omkring det ansøgte areal (rød polygon). 1:80.000.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området fremgår af nedenstående tabel⁴.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 64		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Højmoser* (7110)	Nedbrudt højmoser (7120)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Skovbevokset tørvemoser* (91D0)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Odder (1355)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Natura 2000-området er, jf. Natura 2000-planen og seneste basisanalyse (2022-2027), specielt udpeget for at beskytte de store

⁴ Natura 2000-planlægning 2022-2027 (mst.dk)

arealer med indlandsklitter, våd- og tør hede, aktive højmoser samt arealer med hængesæk. Herudover forekommer vandløb med vandplanter og bestande af bl.a. bæklampret og odder. Området er således primært karakteriseret ved de meget store åbne arealer med en række af de mest næringsfattige naturtyper her i landet. Derudover er der mindre arealer med naturtyper som fx. surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær, der flere steder er af høj naturmæssig værdi³.

Miljøpåvirkninger som følge af indvinding af råstoffer på land er som regel forholdsvis lokale. Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der i forbindelse med den ansøgte råstofindvinding foretages vanding af materialeoplæg, interne køreveje og adgangsvej for at begrænse støvgener. Der indvindes 50.000 m³/år råstoffer under grundvandsspejlet og op til 5.000 m³/år vand til støvbekæmpelse. Med de planlagte tiltag vurderer regionen, at potentielle påvirkninger fra den ansøgte råstofindvinding vil være meget begrænsede og kun påvirke de helt nære arealer omkring det ansøgte areal.

B.1 Habitatnaturtyper

På baggrund af afstanden vil der ikke være risiko for direkte påvirkning af Natura 2000-områdets habitatnaturtyper.

Områdets våde naturtyper kan være meget følsomme over for ændringer i vandstanden. Indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet og etablering af en deraf følgende gravesø vil som regel medføre en midlertidig sænkning af grundvandsstanden. Ifølge Miljøstyrelsens miljøprojekt nr. 526 "Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandsspejlet"⁵ sker der ved gravning under grundvandsspejlet (vådgravning) en fjernelse af råstof fra grundvandsmagasinet, mens vandmængden stort set forbliver intakt. I vådgravningens første fase etableres en momentan sænkning af grundvandsspejlet, og denne sænkning bliver ikke øget med tiden. Under graveperioden bliver der også fjernet en vandmængde svarende til vandindholdet i det opgravede materiale (porevoluminet), der dog vurderes at udgøre en meget lille del. De fjernede råstof- og vandmængder erstattes af en tilsvarende mængde grundvand, som strømmer ind i råstofgraven. I praksis vil der være ophold i graveaktiviteten, og der vil hurtigt ske en reetablering af grundvandsspejlet, hvorved gravesøen vil optræde som en buffer og dermed have en stærk reducerende effekt på grundvandssænkningerne.

Ovenstående bekræftes af praktisk erfaring fra aktive råstofgrave. Region Midtjylland har sammen med Region Hovedstaden fået foretaget monitorering i en gravesø i Store Rosenbusk Grusgrav samt

⁵ Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandsspejlet, Miljøstyrelsen, 2000

nærliggende søer og borer i Allerød Kommune, hvor der indvindes sand og grus under grundvandsspejlet ved oppumpning⁶. Her blev det undersøgt om indvinding af råstoffer påvirker grundvandsspejlet. Konklusionen var, at oppumpningerne af sediment kun påvirker grundvandsmagasinet minimalt (med få cm's sænkning) og kun helt lokalt, dvs. inden for en afstand af maksimalt ca. 200 m. Påvirkningerne optræder inden for en meget kortvarig periode og er mindre end magasinets naturlige variation.

I det aktuelle projekt er der ansøgt om indvinding af 50.000 m³/år sand, sten og grus under grundvandsspejlet med en langarmet hydraulisk gravemaskine. Dette er tilsvarende de 50.000 m³/år under grundvandsspejlet i Store Rosenbusk Grusgrav, som indvindes via oppumpning. Indvinding med en langarmet hydraulisk gravemaskine er generelt mindre intensiv sammenlignet med oppumpning. På den baggrund vurderer regionen, at der ikke er risiko for påvirkning af Natura 2000-områdets habitatnaturtyper.

B.2 Udpegningsarter

Bæklampret (1096) og odder (1355) er på udpegningsgrundlaget for N75. Der er foretaget opslag på Arter.dk⁷ og Naturbasen.dk⁸. Kun kvalitetssikrede registreringer er medtaget. Registreringer ældre end 10 år er ikke medtaget. Der er ingen registrering af bæklampret eller odder inden for, eller i nærheden af, det ansøgte areal. Nærmeste registrering af bæklampret er i Hammerum Bæk ca. 5,2 km nordvest for projektområdet. Nærmeste registreringer af odder er en trafikdræbt odder registreret ved motorvejen 1,9 km nordvest for projektområdet, samt registreringer fra 2017 og 2022 ved Fjederholt Å, 2,2 km sydøst for projektområdet.

⁶ Monitorering af vandstand ved Store Rosenbusk Grusgrav, Region Hovedstaden, 2015

⁷ [Arter.dk](https://arter.dk) - Fundsøgning, opslag d. 10/06/2025

⁸ [Naturbasen.dk](https://naturbasen.dk) - Fundsøgning (licens G03/2021), opslag d. 10/06/2025

Figur 2. Nærmeste registreringer af bilag II-arter.

Bæklampretten lever udelukkende i ferskvand i de øvre dele af rene vandløb med sand- eller grusbund. Her gyder den på 3-60 cm. dybde. Æggene graves ned i sandbunden og efter klækning driver larverne til et egnet opvækststed med mudret bund. Det er typisk vandløbsstrækninger, hvor strømmen er langsom og substratet består af fint organisk materiale. Larverne lever nedgravet i bunden i 2,5-8 år og begynder forvandlingen, når de er 12-17,5 cm lange.

Der er ingen vandløb og dermed heller ikke nogen egnede levesteder indenfor projektområdet. Nærmeste vandløb er Elkjær Bæk ca. 150 m syd for projektområdet. Dette er et naturligt blødbundsvandløb, hvilket betyder, at bunden består af meget organisk materiale samt at vandet løber meget langsomt. Vandløbet rummer dermed egnede levestedsforhold for bæklampretten i larvestadiet. Bæklampretten kræver, at vandløbet opstrøms fra larvernes levested er rent med sand eller grusbund. Dette er ikke tilfældet for Elkjær Bæk og regionen vurderer på den baggrund, at Elkjær Bæk ikke er egnet levested for bæklampret. Elkjær Bæk påvirkes desuden ikke af projektet. Regionen vurderer derfor, at der ikke er nogen risiko for påvirkning af bæklampret på udpegningsgrundlaget for N75.

Odder kan findes i alle akvatiske miljøer hvor der er føde, lav forstyrrelsesgrad og gode skjulmuligheder. Arten lever i tilknytning til både stillestående og rindende vand, salt- og ferskvand. Uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder med gode skjulmuligheder i form af vegetation er oplagte levesteder.

Odderen er en meget mobil art med territorier der kan strække sig over mere end 10-20 km vandløb.

Det ansøgte areal udgøres af marker i drift og rummer dermed ikke egnede yngle-/rastesteder for odder. Elkjær Bæk løber ca. 150 m syd for projektområdet og har forbindelse til Fjederholt Å, hvor der er registreret odder. På baggrund af odderens store territorie vurderes det, at der potentielt kan være odder i Elkjær Bæk. Elkjær Bæk påvirkes ikke direkte ved projektet, men gravearbejdet vil medføre et øget støjniveau. Der er ikke meget viden om støjs påvirkning af odder, men arten synes at tolerere mindre forstyrrelser, hvis de er forudsigelige og begrænsede, som eksempelvis trafikstøj og støj fra landbrugsmaskiner. På nuværende tidspunkt driftes markerne omkring Elkjær Bæk og der vil dermed i forvejen lejlighedsvis være støj fra maskiner. Ifølge ansøgningen vil der i 2-3 måneder blive gravet i terrænniveau. Når den fulde dybde af grusgraven nås, vil skrænterne dæmpe støjen betragteligt. Desuden fremgår det af graveplanen, at der etableres en støjvold sydligst på det ansøgte areal, hvor der desuden er et bælte af træer der afgrænser arealet fra Elkjær Bæk. Dette vil have en støjreducerende effekt på området ved Elkjær Bæk. På baggrund af ovenstående vurderer regionen, at der ikke er nogen risiko for påvirkning af odder på udpegningsgrundlaget for N75.

B.3 Konklusion

Region Midtjylland vurderer samlet, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt ikke vil påvirke Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger eller udpegningsgrundlag væsentligt. Idet der ikke er en påvirkning på nærmeste Natura 2000-område vurderer regionen, at det ikke er nødvendigt at konsekvensvurdere Natura2000-områder med større afstand til det ansøgte areal. Region Midtjylland finder derfor, at der ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af påvirkninger på Natura 2000-området, jf. habitatbekendtgørelsens § 6 stk. 2.

C. Bilag IV-artsvurdering

Baseret på "Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV"⁹ samt NOVANAs artsregistreringer¹⁰ er det sandsynligt, at følgende arter kan forekomme i projektområdet: odder, bæver, damflagermus, vandflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus, brunflagermus sydflagermus skimmelflagermus, brun langøre, stor vandsalamander, spidssnudet frø, strandtudse, løgfrø, grøn mosaikguldsmed og markfirben. For de resterende arter på Bilag IV gælder det, at arterne enten ikke findes i området eller at de levesteder arterne er tilknyttet ikke findes indenfor eller i nærheden af projektområdet.

Ansøger har som en del af ansøgningsmaterialet indgivet en levestedsvurdering for markfirben, padde og flagermus fra oktober 2024, foretaget af Erik Dylmer – Biologisk rådgivning. Levestedsvurderingen er vedlagt i bilag B.4.

Region Midtjylland har foretaget opslag på Arter.dk¹¹ og Naturbasen.dk¹². Kun kvalitetssikrede registreringer er medtaget. Registreringer ældre end 10 år er ikke medtaget.

Figur 3. Nærmeste registreringer af bilag IV-arter. Registreringerne er fra Arter.dk og Naturbasen.dk.

⁹ Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, Aarhus Universitet, DCE, Videnskabelig rapport nr. 520

¹⁰ NOVANA Arter (au.dk)

¹¹ Arter.dk - Fundsøgning, opslag d. 10/06/25

¹² Naturbasen.dk - Fundsøgning (licens G03/2021), opslag d. 10/06/25

I de følgende afsnit gennemgås de bilag IV-arter som potentielt kan forekomme indenfor projektområdet.

C.1 Odder

Nærmeste registreringer af odder er en trafikdræbt odder registreret ved motorvejen 1,9 km nordvest for projektområdet, samt registreringer fra 2017 og 2022 ved Fjederholt Å, 2,2 km sydøst for projektområdet.

Odder kan findes i alle akvatiske miljøer, hvor der er føderessource, lav forstyrrelsesgrad og gode skjulmuligheder. Odderen lever i tilknytning til både stillestående og rindende vand, salt- og ferskvand. Uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder, med gode skjulmuligheder i form af vegetation, er oplagte levesteder.

Elkjær Bæk ligger 150 m syd for det ansøgte areal og har forbindelse til Fjederholt Å, hvor der er registreret odder. Odderen er en meget mobil art med territorier der kan strække sig over mere end 10-20 km vandløb. Regionen vurderer dermed at Elkjær Bæk kan være en del af territoriet for oddere i Fjederholt Å. Som tidligere redegjort er der ingen risiko for påvirkning af de våde naturtyper omkring det ansøgte areal. Skrænter fra grusgraven og etablering af støjvold vil medføre, at støjpåvirkningen begrænses. Odderen er desuden aktiv om natten, mens gravearbejdet jf. ansøgningen vil udføres i dagtimerne. Regionen vurderer dermed, at der ikke findes egnede yngle- og rasteområder for odder i eller omkring det ansøgte areal, der kan blive ødelagt eller beskadiget af indvindingen. Den økologiske funktionalitet af området for odder kan dermed opretholdes.

C.2 Bæver

Nærmeste registreringer af bæver er fra Storå mere end 4 km nordøst for det ansøgte areal. Bæveren er kun kendt fra vandløbssystemer nord og øst for projektområdet.

Der er ingen registreringer af bæver i vandløbssystemet som Fjederholt Å og Elkjær Bæk syd for projektområdet indgår i. Som tidligere redegjort er der ingen risiko for påvirkning af de våde naturtyper omkring det ansøgte areal. På den baggrund vurderer regionen, at der ikke findes egnede yngle- og rasteområder for bæver i eller omkring det ansøgte areal, der kan blive ødelagt eller beskadiget af indvindingen.

C.3 Flagermus

Nærmeste registreringer af flagermus er angivet nedenfor for de enkelte arter, der potentielt kan findes i området.

- Damflagermus: 12,8 km mod nordvest
- Vandflagermus: 15,1 km mod nordvest

- Troldflagermus: 12,8 km mod nordvest
- Dværgflagermus: 7,9 km mod nordøst
- Pipistrelflagermus: 7,9 km mod nordøst
- Brunflagermus: 10,7 km mod nordvest
- Sydflagermus: 3,9 km mod nordvest
- Skimmelflagermus: 15 km mod nordøst
- Brun langøre/langøret flagermus: 13,6 km mod sydøst

Brunflagermus

Brunflagermusen er nok den danske flagermusart, som året rundt er mest knyttet til træer med hulheder. Yngleområderne er derfor stærkt knyttet til gamle løvskove og parker. De foretrækker åbne og varierede træbevoksninger, men det behøver ikke være skov. De har ofte ynglekoloni det samme sted år efter år. Brunflagermusen flyver højt ifm. jagt og kan ses jage både over agerland, søer og træbevoksninger, f.eks. langs skovbryn.

Dværgflagermus

Dværgflagermus er almindeligt forekommende i Danmark. Den er i udpræget grad tilknyttet løvskovsrige områder som frodige løvskove, parker og lignende. Yngle- og rasteområder findes almindeligvis i forskellige typer huse, men også i hule træer. Næsten alle sommerkolonier findes mindre end 100 m fra en skovkant med løvtræ. Arten benytter ofte de samme ynglesteder fra år til år. Vinterkvartererne findes på samme steder som sommerkvartererne. Dværgflagermusen jager langs skovkanter, i lysninger, haver, parker og lignende. Jagten foregår oftest i nærheden af, men sjældent inde i trævegetationen.

Skimmelflagermus

Skimmelflagermusen opholder sig i byerne om vinteren, hvor de foretrækker meget høje bygninger. Om sommeren flytter de på landet, hvor de findes i små parcelhuse eller 1-2 etagers huse. Arten er meget tilpasset til det menneskeskabte miljø, hvor den udnytter at insekterne tiltrækkes af vejbelysning. Skimmelflagermusen er især almindeligt udbredt i det nordlige Sjælland, hvor man finder den største tæthed der kendes for arten på verdensplan.

Troldflagermus

Troldflagermusen er knyttet til ældre løvskov, hvor yngle- og rasteområderne primært findes i træer med hulheder, men de kan dog også findes i huse. Vinterkvartererne er ikke så velkendte, men forventes ligeledes at være hule træer og huse. Den jager i de åbne rum under sammenstødende trækroner, lysninger, over skovveje eller langs skovkanterne, men også i mere åbent landskab og ofte nær søer og åer.

Vandflagermus

Vandflagermusen er en af de mest almindelige flagermusarter i Danmark. Den bruger 90% af sin jagttid over vandoverflader på søer, åer, voldgrave, havnebassiner og lign. Om sommeren har vandflagermusen først og fremmest kvarter i træer med hulheder og sprækker, næsten aldrig i huse. Overvintringen sker for denne art i kalkgruber, bunkere eller lignende.

Damflagermus

Damflagermusen er udbredt i det meste af Jylland. Yngle-/rastekvartererne findes i bygninger eller træer med hulheder, ofte i nærheden af gode fourageringsområder som udgøres af åbne vandflader over søer, åer, fjorde, sunde og vådområder. Damflagermus overvintrer i underjordiske rastesteder, f.eks. kalkgruber, bunkere eller lignende.

Sydflagermus

Sydflagermusen er en af de almindeligste flagermusarter i Danmark. Den er stærkt knyttet til menneskelig aktivitet, hvor yngle- og rastelokationer udelukkende findes i almindelige huse, både sommer og vinter. Dens foretrukne jagthabitater er mosaiklandskaber med spredte løvskove, åbne marker, levende hegn, enlige træer, parker og haver. Desuden udnytter den moderne vejbelysning, som tiltrækker mange insekter.

Pipistrelflagermus

Pipistrelflagermusen er særligt tilknyttet løvskovsrige områder som skove, parker og lignende. Yngle- og rasteområderne findes almindeligvis i varierende typer huse, men også i træer med hulheder. Næsten alle sommerkolonier findes mindre end 100 m fra en skovkant med løvtræer. Arten bruger oftest samme ynglelokalitet år efter år. Vinterkvartererne findes samme steder som sommerkvartererne. Arten jager langs skovkanter, i lysninger, haver, parker og lignende. Jagten foregår oftest i nærheden af træbevoksninger, men sjældent inde i disse.

Langøret flagermus / Brun langøre

Langøret flagermus er en meget stedegen art med spredte lokale bestande i Danmark, som ikke flytter sig over længere afstande. Både yngle- og rasteområder findes i bygninger og hule træer. Modsæt de fleste andre flagermusarter i Danmark foretrækker langøret flagermus store åbne lader og lignende åbne konstruktioner. Artens foretrukne landskab er afvekslende frodige kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove mm. Den jager tæt og lavt under og omkring træer, ofte helt inde i vegetationen, eller tæt langs bygninger.

Potentielle påvirkninger på flagermus

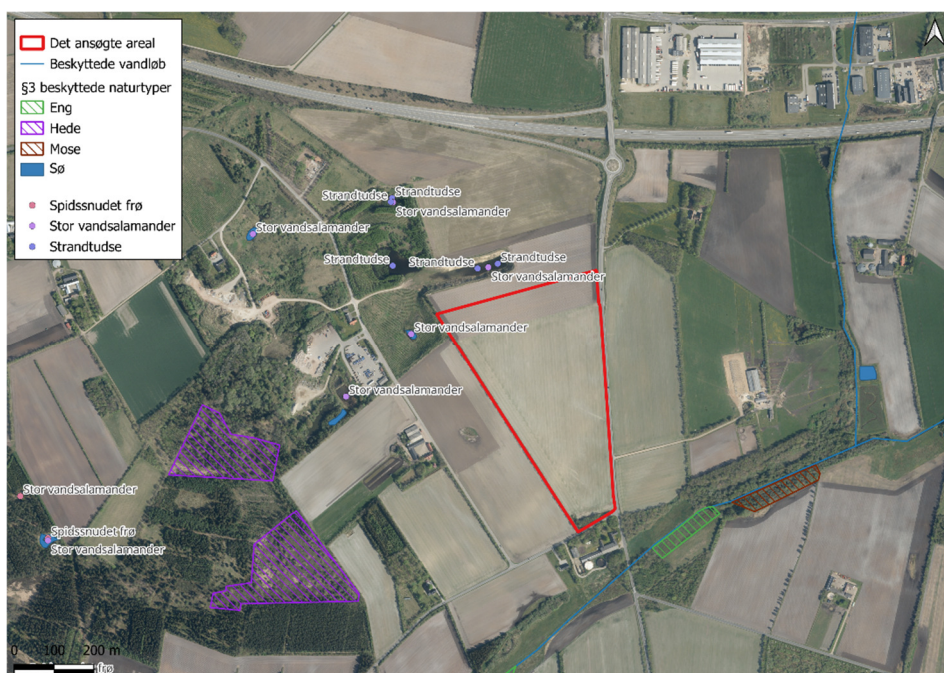
På baggrund af Erik Dylmer – Biologisk rådgivnings levestedsvurdering, vurderer regionen, at træerne indenfor det ansøgte areal ikke er egnede som yngle-/rasteområder for flagermus, ligesom der ikke findes bygninger indenfor det ansøgte areal. Det ansøgte areal udgøres af dyrket mark med et levende hegn langs den vestlige side af arealet. Dette udgør en ledelinje gennem landskabet, som flagermusene kan bruge ved spredning eller fouragering. Der findes flere alternative ledelinjer, der forbinder de samme områder og desuden er bredere og tættere forbundne med skov. Derfor vurderer regionen, at det levende hegn langs det ansøgte areal ikke udgør en essentiel spredningsvej. På baggrund af Erik Dylmer – Biologisk rådgivnings levestedsvurdering vurderer regionen desuden, at det ansøgte areal har marginal betydning som fourageringsområde for flagermus. Der kan potentielt være fouragerende flagermus indenfor det tidligere graveområde nordvest for det ansøgte areal, samt langs vandløbet syd for. Flagermus er aktive om natten, mens arbejdet i grusgraven udføres i dagtimerne. Derfor vurderer regionen, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af fouragerende flagermus i området.

På baggrund af ovenstående vurderer regionen, at gravearbejdet inden for det ansøgte areal ikke vil have en væsentlig påvirkning på den økologiske funktionalitet af området for hverken brun langøre, dam-, vand-, trolde-, dværg-, pipistrel-, brun-, syd- eller skimmelflagermus.

C.4 Padder

Af de otte danske paddearter på bilag IV, er det som nævnt vurderet at spidssnudet frø, strandtudse, løgfrø og stor vandsalamander potentielt kan forekomme indenfor eller i nærheden af projektområdet.

Nærmeste registrering af spidssnudet frø er ca. 1,1 km mod vest. Nærmeste registrering af strandtudse er i søen ca. 80 m nord for det ansøgte areal. Nærmeste registrering af stor vandsalamander er ligeledes i søen ca. 80 m nord for området samt ud fra det nordvestlige hjørne af det ansøgte areal. Nærmeste registrering af løgfrø er mere end 10 km fra det ansøgte areal.

Figur 4. Nærmeste registreringer af bilag IV-padder.

Løgfrø

Løgfrø yngler i et bredt spektrum af vandhuller og vandsamlinger lige fra helt små vandhuller til søer og moser på flere hektar og fra lavvandede, tidvise oversvømmelser og vandhuller, til permanente vandhuller og søer. Arten raster og fouragerer i områder med sandede, næringsfattige bakker og lysåbne, tørre, soleksponerede skrånninger og skrænter, udyrkede skel, jorddiger, levende hegn og mindre krat. Raste- og fourageringsområderne kan også være både udyrkede og dyrkede arealer med løs, sandet jord, som eksempelvis kartoffelmarker, men uden mekanisk jordbehandling. Løgfrø vandrer generelt ikke mange meter fra deres yngleområde.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø er en af de danske paddearter, der kan findes i den største variation af naturtyper. Arten yngler i mange typer af vandhuller, men især i vandhuller i enge, moser og klitheder. Spidssnudet frø kan findes rastende på både næringsfattige og næringsrige lokaliteter, enge og moser, fugtige heder, tørre heder, strandenge, græsmarker eller fugtige løvskove, og ældre naturskovsagtige, fugtige, lysåbne nåleskove. Spidssnudet frø bruger ofte huller i jorden, som skjulested. Størstedelen af bestanden opsøger rasteområder samt koloniserer nye vandhuller inden for få hundreder meter fra deres yngleområder.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander både yngler og raster i vandhuller af meget forskellige størrelser og typer. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen

for at bestanden kan klare sig på længere sigt. De foretrukne rasteområder på land er især i skovområder tæt på vandhullet, under stammer med råddent træ, sten, døde blade og i musehuller. Størstedelen af bestanden opsøger rasteområder samt koloniserer nye vandhuller inden for få hundreder meter fra deres yngleområder.

Strandtudse

Som yngleområde foretrækker strandtudser lavvandede tidvise, lysåbne vandsamlinger, hvor ynglen kan udvikles meget hurtigt. Som rasteområde kræver strandtudsen åbne arealer med enten ingen eller meget lav bevoksning. Egnede områder er typisk klitformationer med vindbrud i bevoksningen, enge og strandenge med meget lav vegetation og vegetationsfattige klippekyster. I områder med tidvise ynglesteder overlapper de udtørrende ynglesteder med rasteområderne.

Potentielle påvirkninger af padder

På baggrund af ansøgers indsendte levestedsvurdering foretaget af Erik Dylmer – Biologisk rådgivning, vurderer regionen, at der hverken er egnede yngle-, raste- eller fourageringsområder inden for det ansøgte areal.

Nordøst for det ansøgte areal ligger et tidligere råstofområde med gravesøer, hvor der på nogle arealer er sket en naturlig indvandring af planter, mens andre arealer er tilplantet med poppel og pil. Ud fra historiske ortofotos kan det ses, at en af søerne er opstået i 2023 og de resterende i 2024. Registreringerne af stor vandsalamander og strandtudse er fra 2024. Regionen vurderer, at de tidligere gravesøer, samt omkringliggende arealer kan udgøre yngle- og rasteområder for stor vandsalamander, strandtudse og spidssnudet frø. Idet løgfrø ikke vandrer mange meter fra deres yngleområde og nærmeste registrering er 10 km væk, vurderer regionen, at det er usandsynligt at området rummer løgfrø.

Den aktive gravesø der etableres ved råstofindvinding på det ansøgte areal, vurderes ikke direkte egnet som hverken yngle- eller rastelokalitet grundet vedvarende aktivitet og stejle kanter under den aktive indvinding. Fra søerne nordvest for projektområdet er der ca. 1 km til nærmeste sø mod sydøst, på tværs af det ansøgte areal. Der er desuden arealer egnet både til fouragering og rast nær vandhullerne nord for det ansøgte areal. Regionen vurderer derfor, at det er usandsynligt at padderne vil krydse arealet ifm. vandring/spredning.

Råstofprojektets potentielle påvirkning af de tidligere gravesøer nord for det ansøgte areal, begrænser sig til indvinding under grundvandet, der kan påvirke vandstanden. Med afsæt i redegørelsen i afsnit B.1 om habitatnaturtyper vurderer regionen, at indvindingen

under grundvandet kun i meget lille grad vil påvirke vandstanden i søerne, og at påvirkningerne er mindre end magasinets naturlige variation. Derfor vurderer regionen, at søerne, som yngle- og/eller rasteområder for padder, ikke beskadiges eller ødelægges som følge af projektet.

Efter igangsættelse af det ansøgte projekt vurderer regionen, at arealet vil blive egnet som fødesøgnings- og rasteområde for strandtudse. Strandtudse er registreret indenfor 80 m. af det ansøgte areal og regionen vurderer det derfor sandsynligt, at arten vil bruge arealet. Ansøger har oplyst, at der etableres et midlertidigt paddehegn omkring graveområdet. Paddehegnet opretholdes i hele råstofindvindingsperioden med henblik på at forhindre padder i at vandre ind i det aktive graveområde. Når råstofindvindingen er afsluttet, og området er færdigefterbehandlet, fjernes paddehegnet, så padderne igen kan indvandre til området.

Det midlertidige paddehegn sikrer, at padder ikke vandrer ind i graveområdet under indvindingsperioden, mens de fortsat har adgang til deres eksisterende levesteder uden for graveområdet. Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at arealet efterbehandles til en stor sø med naturlig tilgroning af skrænterne omkring søen. Da efterbehandling af arealerne nordvest for det ansøgte areal har medført, at der er blevet skabt levesteder for bilag IV-arter, vurderer regionen, at den ansøgte indvinding og efterbehandling vil medvirke til, at der opstår flere levesteder og at den økologiske funktionalitet af området for padder, derved på sigt forbedres i området.

C.5 Grøn kølleguldsmed

Nærmeste registrering af grøn kølleguldsmed er ca. 6,5 km nordvest for det ansøgte areal.

Grøn kølleguldsmed er tilknyttet iltrige vandløb med moderat til hurtigt strømmende vand og med sand- eller grusbund. Arten vurderes at have levedygtige bestande i de fem større danske vandløbssystemer: Skjern Å, Varde Å, Gudenåen, Storå og Karup Å. Den formodes ligeledes at forekomme i flere mindre vandløb.

Nærmeste vandløb er Elkjær Bæk 150 m. syd for det ansøgte areal. Elkjær Bæk er et naturligt blødbundsvandløb, dvs. bunden består af meget organisk materiale samt at vandet løber meget langsomt. Dermed er der ikke egnede levesteder for grøn kølleguldsmed indenfor eller nær det ansøgte areal. De voksne guldsmede har stor spredningsradius på op til 10 km. og fouragerer på lysåbne lokaliteter i den nedre del af vandløbet, men træffes også længere væk fra ynglepladsen, f.eks. i skovlysninger eller lignende. Det ansøgte areal udgøres af dyrket mark og er derfor ikke egnet som fødesøgningslokalitet for grøn kølleguldsmed.

På baggrund af ovenstående vurderer regionen, at der ikke findes egnede levesteder for grøn kølleguldsmed i eller omkring det ansøgte areal, der kan blive ødelagt eller beskadiget af indvindingen.

C.6 Grøn mosaikguldsmed

Nærmeste registrering af grøn mosaikguldsmed er 1,3 km nordøst og 2 km sydvest for det ansøgte areal.

Grøn mosaikguldsmed yngler i søer, moser og grøfter med moderat næringsniveau og solbeskinnet vandflade. Arten er knyttet til værtsplanten krebseklo, hvori hele nymfestadiet tilbringes. Grøn mosaikguldsmed fouragerer i solåbne skovlysninger og skovbryn. De strejfer meget omkring og kan ofte ses langt fra ynglevandhullerne. Der er ikke kendskab til eksakt mobilitetsradius, men det estimeres at den har en spredningsafstand på 2-14 km fra ynglevandhullet.

Det vides ikke om der er krebseklo i de nærliggende søer, nord/nordvest for det ansøgte areal, men søerne påvirkes, som beskrevet tidligere, ikke af indvindingen. Det ansøgte areal udgøres af dyrket mark og rummer ikke fourageringsområder for grøn mosaikguldsmed.

Regionen vurderer, at der ikke vil være en påvirkning af levesteder for grøn mosaikguldsmed og den økologiske funktionalitet af området for arten opretholdes.

C.7 Markfirben

Nærmeste registrering af markfirben er ca. 10,5 km mod syd, hvor der er flere registreringer indenfor Natura 2000 område N75 Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage.

Markfirben både yngler og raster typisk på kraftigt soleksponerede skråning med veldrænede, løse jordtyper og sparsom bevoksning, eksempelvis på overdrev og tørre heder, men også i tidligere såvel som aktive råstofgrave.

På baggrund af Erik Dylmer – Biologisk rådgivnings levestedsvurdering, vurderer regionen, at der ikke er egnede yngle-/rasteområder eller fourageringsområder for markfirben inden for det ansøgte areal. Levestedsvurderingen omfatter ikke de omkringliggende arealer. Ved det tidligere graveområde, nord/nordvest for det ansøgte areal, kan det ses af ortofotos, at der er sydvendte skråninger uden bevoksning, som ikke kan udelukkes at være levested for markfirben.

Efter igangsættelse af det ansøgte projekt vurderer regionen, at det ansøgte areal vil blive egnet som yngle-/rasteområde for markfirben. Idet det ikke kan udelukkes at der er markfirben på arealerne umiddelbart nord for projektområdet, vurderer regionen at der skal opsættes paddehegn, i den periode hvor der graves i den nordlige del

af arealet. Dette for at undgå, at markfirben bevæger sig ind i graveområdet mens indvindingen udføres.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at arealet efterbehandles til en stor sø med naturlig tilgroning af skrænterne omkring søen. Da efterbehandling af arealerne nordvest for det ansøgte areal har medført, at der er blevet skabt levesteder for bilag IV-arter, vurderer regionen, at den ansøgte indvinding og efterbehandling vil medvirke til, at der opstår flere levesteder og at den økologiske funktionalitet af området for markfirben, derved på sigt forbedres i området.

C.8 Konklusion

Regionen vurderer ud fra ansøgningsmaterialet og de tilhørende vurderinger foretaget af Erik Dylmer – Biologisk rådgivning, at det ansøgte projekt ikke vil beskadige eller ødelægge yngle-/rasteområder for bilag IV-arter.

Efter igangsættelse af det ansøgte projekt vil arealet dog blive egnet som fødesøgningsområde for strandtudse samt yngle-/rasteområde for markfirben og det er derfor sandsynligt at arterne vil bruge arealet i den aktive graveperiode.

På det foreliggende grundlag vurderer Region Midtjylland efter habitatbekendtgørelsens §10, at det ansøgte projekt ikke kan beskadige eller ødelægge eksisterende yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arter.

Det er i ansøgningen oplyst, at der etableres et midlertidigt paddehegn omkring graveområdet i råstofindvindingsperioden. Etablering af paddehegn er en almindelig og anerkendt afværgeforanstaltning ved anlægsprojekter med henblik på at forhindre, at beskyttede padder og andre krybdyr vandrer ind i aktive arbejdsområder, hvor der er risiko for individtab.

Region Midtjylland har ved vurderingen lagt til grund, at paddehegnet etableres og vedligeholdes som beskrevet i ansøgningen. På den baggrund vurderes projektet ikke at medføre forsætligt drab eller forsætlig forstyrrelse af individer af strandtudse og markfirben i strid med artsfredningsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1.

Da der efterbehandles til en gravesø og næringsfattig natur, er det sandsynligt, at det nye naturområde i fremtiden vil udgøre et nyt yngle- og rasteområde for markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og i mindre grad strandtudse.